

УДК 338.48:339.9

Корнієнко О.М.

канд. екон. наук, доцент, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

ГЕОЕКОНОМІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Сучасне становище туристичного ринку України значною мірою визначається геоекономічними факторами, серед яких виділяються географічне положення держави, її транспортно-логістичні маршрути, зовнішньоекономічні зв'язки, а також інтеграція в міжнародні туристичні потоки. Україна, маючи історико-культурну спадщину й значний внутрішній туристичний потенціал, стикається з викликами щодо трансформації цих ресурсів у конкурентну перевагу на європейському ринку. У межах європейської інтеграції ключовим завданням є гармонізація національного законодавства, впровадження міжнародних стандартів, розвиток інфраструктури та стимулювання інновацій у туристичній галузі [1].

Географічна близькість до Європейського Союзу надає Україні потенціал для розвитку транзитного, внутрішнього та регіонального туризму, що може компенсувати втрати міжнародних потоків. Водночас під впливом агресії з боку РФ істотно зросла роль безпеки й стабільності як факторів конкурентоспроможності. Дослідження показують, що країни з вищим рівнем

внутрішньої безпеки та ефективним управлінням кризовими ситуаціями мають кращі показники відновлення туристичної активності [2]. Україна в цьому контексті прагне використовувати свою «західну орієнтацію» для залучення туристів із суміжних країн та інтеграції в європейський простір.

Конкурентоспроможність туристичного ринку України також обумовлена зовнішньоекономічними зв'язками й участю у міжнародних програмах. Європейська інтеграція у секторі туризму означає прийняття стандартів ЄС, сертифікацію послуг, розвиток спільних маршрутів і платформ. Відповідно до досліджень саме інтеграційна спрямованість стимулює розвиток конкурентних переваг на регіональному рівні – покращує якість послуг, підвищує інвестиційний імідж і підсилює позиції на міжнародних ринках [3]. У цьому сенсі здатність регіону залучати капітал, створювати партнерства із закордонними компаніями й адаптуватися до європейських вимог стає однією з критичних детермінант.

Інфраструктурні чинники – транспортна доступність, готельне обслуговування, якість туристичних продуктів – також входять у число геоекономічних детермінант конкурентоспроможності. Аналіз регіональних рейтингів конкурентоспроможності туристичних дестинацій в Україні показує, що обсяги туристичного потоку прямо корелюють із рівнем розвитку логістики, інформаційної та готельно-ресторанної інфраструктури [4]. Це означає, що без системного підходу до модернізації інфраструктури, а також без залучення інвестицій Україна ризикує втратити можливості, закладені географією й ресурсами.

Не менш значимою є роль інноваційних технологій й цифровізації туристичної індустрії. В умовах глобалізації конкуренція та вимоги споживачів значно зросли, а набір послуг виріс в складності – персоналізація, безконтактні технології, аналітика даних. Впровадження цифрових рішень сприяє підвищенню конкурентоспроможності регіональних туристичних ринків, зниженню транзакційних витрат і розширенню інтеграційних можливостей [5].

Україні важливо використати цей тренд, зокрема через партнерства із європейськими технологічними платформами.

В умовах повномасштабного вторгнення РФ та воєнного стану геоекономічна сфера туризму України зазнала серйозних трансформацій: зменшення міжнародних потоків, псування іміджу, руйнування інфраструктури. Однак виникла можливість для переорієнтації на внутрішній туризм, розвиток безбар'єрних маршрутів і укріплення транскордонного співробітництва з країнами-сусідами. Дослідження свідчать, що саме країни з активно інтегрованими європейськими зв'язками і гнучкими політиками відновлення показують найбільш стійкі результати [6]. Тому переведення туристичної політики в Україні на європейський вектор має стати складовою відновлення конкурентоспроможності.

У підсумку геоекономічні детермінанти, такі як географічне положення, інфраструктура, інновації, і міжнародна інтеграція, формують основу конкурентоспроможності туристичного ринку України. У контексті європейської інтеграції вони діють як множники переваг і можливостей. Водночас реалізація потенціалу вимагає системної державної підтримки, залучення інвесторів, модернізації інфраструктури, цифровізації та інтеграції з міжнародними туристичними мережами. Лише часткова інтеграція чи фрагментований розвиток можуть призвести до втрати конкурентних позицій. Отже, головним завданням є створення синергії між геоекономічним потенціалом та інституційною спроможністю, що дозволить Україні стати повноцінним гравцем європейського туристичного ринку.

Список використаних джерел:

1. Puzyrova P. European integration strategy for tourism development of Ukraine. *Management*. 2022. 2(36). Pp. 68–78. <https://doi.org/10.30857/2415-3206.2022.2.6>.

2. Hryhorchuk D. Tourism in Ukraine in the war conditions: the European integration aspect. *Economics, Finance and Management Review*. 2023. № 2. Pp. 130–136. DOI:10.36690/2674-5208.2023.2.130-136.

3. But T., Mamotenko D., Korniienko O., Gubar O. Financial Assurance for Tourism Development and Its Impact on the Economy of European Countries. In: Semenov, A., Yepifanova, I., Kajanová, J. (eds) *Data-Centric Business and Applications. Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies*. 2025. Vol 240. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-81557-7_4.

4. Rodina O. Tourist industry of Ukraine in the context of modern integration processes. *The Actual Problems of Regional Economy Development*. 2022. Vol. 17. № 2. Pp. 167–178. DOI:10.15330/apred.2.17.167-178.

5. Дубініна А. А., Мамотенко Д. Ю., Корнієнко О. М. Інноваційні технології в туризмі та готельно-ресторанному господарстві. *Інноваційний розвиток туризму та готельно-ресторанного господарства: монографія*. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2024. С. 27–49.

6. Dashchuk Yu. Directions of researching the competitiveness of tourist destinations. *Economic Forum*. 2023. Vol. 13. № 2. Pp. 11–17. DOI:10.36910/6775-2308-8559-2023-2-2.